

byl tedy nastoupen pořad práva a nejsou tu předpoklady pro zahájení nesporného řízení ve smyslu §u 16. nov. Bylo tedy rozhodnuto, jak shora uvedeno. Výrok o nákladech spočívá na § 52. c. ř. s. *)

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 7. ledna 1920, čj. RI. 510/19-1.

Při rozvodu manželství z viny obou manželů nemusí soud k žalobě jednoho z manželů nutně vysloviti zrušení manželských smluv, nýbrž může vysloviti, jsou-li tu důvody zvláštního zřetele hodné, i proti takové žádosti, že smlouvy svatební se nezrušují.

Dle spisu notářského sepsaného 24. listopadu 1913 slíbil žalující manžel dáti a zavázal se za sebe a své právní nástupce v držbě nemovitostí do zástavy daných zaplatiti své budoucí manželce hotově 3000 K, a to darem pro případ sňatku manželského mezi ním a žalovanou obmýšleného a žalovaná tento dar pro případ tohoto sňatku přijala.

Co do splatnosti tohoto peníze ustanoveno, že tento kapitál jest bezúročný potud, pokud manželství trvá, že po smrti manželově vyplatí se z jeho pozůstalosti manželce a kdyby tato dříve zemřela než on, případně jejím dědicům.

Ku zajištění částky 3000 K, dal žalující manžel své nemovitosti do zástavy, na něž pak také právo zástavní za zmíněné pohledávání jeho manželky bylo vloženo.

Manželství to rozvedeno bylo rozsudkem ze dne 12. října 1918 z viny o b o u stran.

Žalující manžel domáhá se žalobou zrušení zmíněného notářského spisu, pro hrubý nevděk dar ten odvoláváje (činy, prokazující tvrzený nevděk se zevrubně uvádějí) a dodává, že také okolnost, že manželství bylo rozvedeno hlavně z viny žalované, opravňuje jej dle § 1264 obč. z. žádati za zrušení notářského spisu, poněvadž dar byl dán pro případ budoucího sňatku.

*) Poznámka zasílatele: Ve smyslu shora uvedeném rozhodl také nejvyšší soudní dvůr ve Vídni usnesením ze dne 21. září 1916 R. II. 583-15 (otištěným v Jur. Bt. 1915 str. 472) a v témže smyslu také dr. Hellmer v Jur. Bl. 1915 str. 204.

Proti tomu však možno namítnouti, že záleželo by pak čistě jen na libovůli poručenského soudce, zdali chce sám předpisu § 16. odst. 2. dostáti a v řízení nesporném alimenty vyměřiti, či úkol ten na procesního soudce přesunouti. Tím stal by se zákon přes svoje kategorické znění: so hat das Gericht das Ausmass . . . « lex imperfecta.

Žalovaná namítala, že žalobce nemá práva požadovati zrušení, poněvadž se v citovaném notářském spise výslovně zřekl práva daru svého z jakékoli příčiny odvolati. Nevděku se nedopustila a darování se stalo vzhledem na budoucí sňatek, k němuž došlo, je tu tedy smlouva manželská.

První soud uznal, že notářský spis se zrušuje a žalovaná jest povinna trpěti, aby vložen byl výmaz práva zástavního za její pohledávání 3000 K, zjistiv skutečnosti tvrzené, z nichž nevděk byl odvozován; dodal, že má zřeknutí se práva odvolati dar za bezúčinné, poněvadž nevděk je svou povahou jednáním nemravným a nedovoleným, které by bylo přímo zákonem podporováno, kdyby uznával, že jest přípustno, aby dárce předem se vzdal práva žalobou odvolání daru uplatňovati, takže takové vzdání se bylo by proti dobrým mravům.

Vrchní zemský soud v Praze, jako soud odvolací rozsudek potvrdil ze správných v podstatě důvodů stolice první.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, avšak výrok svůj odůvodnil takto:

Nelze sice přisvědčiti náhledu soudu odvolacího, že právní jednání, uzavřené mezi stranami v notářském spise ze dne 24. listopadu 1913 jest darováním ve smyslu Šu 938 vš. z. obč., neboť obraty v něm použité, že žalobce zavazuje se zaplatiti své nastávající manželce (žalované) hotově darem pro případ sňatku manželského mezi oběma snoubenci, že tato dar svého nastávajícího manžela pro případ sňatku s ním obmýšleného přijímá, že v příčině splatnosti slíbeného kapitálu platí ustanovení, že jest bezúročným potud, pokud trvá manželství, a jak a kdy se vyplatí, když některý z nich zemře nasvědčují tomu, že stranám šlo o úpravu majetkových poměrů jejich vzhledem k budoucímu manželství a že tedy jde o smlouvu svatební ve smyslu Šu 1217 vš. z. obč. a to smlouvu, jejíž nejbližší obdobu dlužno hledati v předpisech §§ 1230 a 1231 vš. z. obč. o obvěnění, od kterého ovšem se liší tím, že nejde o rozmnožení věna, které v daném případě zřízeno nebylo. Ustanovení § 1247 vš. z. obč. nelze se dovolávati již proto, že toto má na zřeteli jen dary menšího rozsahu, skvosty a pod., výhradně k používání manželce určené, nikoli však majetková poskytnutí, jichž účelem jest ulehčiti náklad na manželské spolužití nebo zaopatřiti některého z manželů, po případě dědice jeho v případě zrušení manželského svazku.

Nejde-li však v daném případě o darování ve smyslu Šu 938 vš. z. obč., pak ovšem nelze také mluviti o odvolání daru pro

hrubý nevděk dle §§ 948, 949 vš. z. obč. a padá tím tento důvod žalobní.

Žaloba však zakládala se též na té skutečnosti, že manželství mezi stranami bylo rozvedeno též z viny žalované a že žalobce jest proto oprávněn dle § 1264 vš. z. obč. žádati za zrušení notářského spisu. Soud první stolice, vyšed z názoru, že jde o darování, jehož odvolání jest odůvodněno prokázaným hrubým nevděkem žalované, nezabýval se otázkou, zda by žalobce byl oprávněn žádati za zrušení notářského spisu jako smlouvy svatební. Soud odvolací pak jen mimochodem podotýká, že by žalobci i toto právo příslušelo.

Dle § 1264 vš. obč. z. může, nemá-li vinu žádná strana, nebo mají-li obě strany vinu na rozvodu manželství, kterýkoli z manželů žádati za zrušení smlouvy manželských. Tomuto ustanovení ovšem nelze rozuměti tak, že by soudce v takovém případě vždy musil vysloviti zrušení smluv svatebních. Obratem »kann verlangen, dass die Ehepakte für aufgehoben erklärt werden«, zamýšlel zákonodárce vyjádřiti jen, že v případě viny aneb nevinu obou manželů jest ponecháno oběma z manželů, chtějí-li zachovati smlouvy svatební v platnosti či žádati za jejich zrušení přes odpor strany druhé a vyloučiti tím zároveň možnost, domáhati se pouhé změny svatebních smluv.

Jest zřejmo, že soudce může přes takovou žádost jednoho z manželů nicméně vysloviti, že smlouvy svatební se nezrušují, když k tomu jsou na straně druhého manžela důvody zvláštního zřetele hodné, na př. nepatrný stupeň zavinění, naprostý nedostatek jakýchkoli prostředků k výživě, těžká choroba a nezpůsobilost k výdělku a p., jako může obdobně při rozvedení manželství z viny obou stran přidržeti manžela dle dvorního dekretu z 4. května 1841, č. 531 sb. z. s., je-li tu okolností zvláštního ohledu vyžadujících, k tomu, aby manželce poskytoval slušnou výživu.

Okolnosti, jež v tom kterém případě by odůvodnily zachování svatebních smluv v platnosti, musí ovšem žalovaná strana namítati, neboť, není-li jich, pak zajisté dle shora citovaného ustanovení §u 1264 vš. obč. z. dlužno vysloviti zrušení smluv manželských. Žalovaná však, jež byla již v první stolici zastoupena advokátem, skutečností takových vůbec nenamítala a také důkazů o nich nenabídla. Dlužno tudíž vzhledem ke zjištění nižších soudů, že manželství sporných stran bylo rozvedeno z viny obou manželů a vzhledem k nedostávajícím se skutečnostem, které by přes to odůvodňovaly zachování svatebních smluv

v platnosti, prohlásiti svatební smlouvu, obsaženou v notářském spise ze dne 24. listopadu 1913 za zrušenou.

Z těchto důvodů jeví se výroky rozsudeční nižších soudů opodstatněnými a dovolání, jež opírá se o č. 4, § 503 c. ř. s. bezdůvodným, pročez mu nebylo vyhověno.

Rozhodnutí nejvyššího soudu, ze dne 4. února 1920 R v.-I., 612/19.

— r.

Příspěvek k zákonu ze dne 22. května 1919 č. 330 sb. zák. a nař. o rozluce manželství. Soud rozluku povolující má výrok o vině prostě převzít z rozsudku, rozvod manželství povolujícího, a nemá se více zabývatí otázkou viny.

Rozsudkem byli manželové rozvedeni od stolu a lože z viny obou. Manžel domáhal se dle § 17 cit. z. rozluky manželství, kterou soud první povolil pouze z viny manželovy a odůvodnil výrok co do viny §em 14, lit. a), b), pak §em 13, lit. a) cit. z., ježto skutečností ve sporu o rozvod zjištěné, jež tehdy na straně manželky odůvodňovaly výrok o rozvod z viny její, totiž cizoložství, kdyby na základě jich bylo žalováno o rozluku, nemohly by býti základem výroku o rozluce, poněvadž dle §u 14, ad a), b) cit. zák. právo žalobní ve směru tom bylo již promlčeno. Naproti tomu na straně manželově promlčení nastalo.

Soud rekursní změnil usnesení prvního soudu v ten rozum, že manželství prohlašuje se za rozloučené z viny obou.

Odůvodnění: Názor prvního soudu odporuje jak výslovnému znění §u 17, nařizujícího převzetí výroku o vině, aniž o tom jakýchkoliv změn dopouštějícího, tak také zákonodárnému důvodu předpisu tohoto.

Otázka viny má rozhodný vliv na uspořádání majetkových poměrů manželů a zejména na nárok manželčin na alimentací (§ 1264 ob. obč. z. a dv. dekr. z 4. května 1841, č. 531 sb. z. a další), § 17 cit. z. pak výslovně předpokládá právoplatný rozsudek, tudíž právoplatný výrok o vině na rozvodu, kterým tedy majetkové nároky v zásadě jsou předurčeny. Když pak právoplatný rozsudek mezi stranami právo tvoří, nemůže výrok rozvodového rozsudku o vině býti shlazen, a vedlo by to, kdyby nálež rozlukový otázku viny řešil jinak, k odporu obou výroků mezi sebou, aniž by to mohlo práva z prvního výroku rušiti.